

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI
KATEDRA SLAVISTIKY

**Problematika audiovizuálního překladu na materiálu přednáškových
videí**

The Issue of Audiovisual Translation on the Material of Lecture Videos

**Zagadnienia tłumaczenia audiowizualnego na materiale filmików
wykładowych**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYPRACOVALA: Kristýna Filáková

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Jan Jeništa, Ph.D.

OLOMOUC 2022

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní informační zdroje, které jsem použila. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Olomouci

---

podpis

Děkuji Mgr. Janu Jenišтови, Ph.D., za přínosné konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytl. Dále bych ráda poděkovala sestře Marii Lukáše Grat CSSE, paní Mgr. Kamile Przybylské a P. Mgr. Pavlu Zacykowi za konzultace. Velké díky patří mé rodině, spolužákům a přátelům, kteří mě v psaní této práce podpořili.

Obsah

1. Úvod	5
2. Popis videí	6
3. Charakteristika mluveného textu ve videích	7
3.1. Církevní termíny	7
3.2. Struktura výpovědí.....	8
3.3. Další druhy slovních vyjádření	8
4. Překladové problémy	11
5. Tabulka překladů	14
6. Závěr.....	57
7. Streszczenie	59
8. Bibliografie.....	60
9. Internetové zdroje.....	62

1. Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku audiovizuálního překladu videí do textové podoby, zvláště pak na slovní obsah překladu, druhy vyjadřování, a problematické fráze. Cílem je vytvořit co nejlepší překlad textu z mluveného projevu do podoby titulků a pozastavit se nad překladovými otázkami a problémy, které mohou nastat během audiovizuálního překladu, s tím že by výsledek mohl posloužit pro další využití. Pro tento účel jsem zvolila přednášková videa z duchovní obnovy P. Dominika Chmielewského SDB. O jeho bohatou slovní zásobu, která má rozsah do různých oblastí, se jistě postarala studia, mnohé cesty do zahraničí s navázáním kontaktů a v neposlední řadě pak jeho pastorační činnost vycházející z funkce duchovní osoby. V kontrastu stojí naproti sobě spousta „pěkných“ literárních slov, jako vystřižených z nějaké beletrie, a typické hovorové výrazy, slangy, emoční a expresivní výrazy.

První kapitola obsahuje úvod do celé mé práce. V druhé kapitole popisuji videa jako celek, jejich účel, okolnosti vzniku a pro koho by mohla být vhodná. V třetí kapitole se nachází charakteristika mluveného projevu a příklady slovních vyjádření, která jsou typická pro zmíněná videa. Čtvrtá kapitola se zabývá výrazy, větami, slovními obraty, které mi během překládání dělaly problém a musela jsem se nad nimi déle pozastavovat. Pátá kapitola obsahuje tabulku, která je rozdělena následovně: v levém sloupci se nachází originál (výraz, slovní spojení, věta), uprostřed je můj komentář, a v pravém sloupci konečný překlad.

Audiovizuální materiál jsem si vybrala z mého osobního zájmu o daný druh videí, zvláště o oblast slovní zásoby z církevního prostředí a také na základě svých zatím drobných dosavadních zkušeností s překladem a tlumočením v této oblasti, konkrétně i překladem promluv P. Dominika.

2. Popis videí

V roce 2021, od 14. do 17. března, v rámci postní doby, probíhaly v Polsku, ve farnosti Parafia Matki Bożej Królowej Polski, ve Varšavě-Anin 4denní rekolekce. Hostem a hlavním přednášejícím byl P. Dominik Chmielewski SDB. Rekolekce nebo také exercicie jsou duchovní cvičení, které pořádá duchovní správce farnosti nebo společenství ve farnosti. Téma většinou zapadá do aktuálního liturgického období, které křesťané-katolíci prožívají. V tomto případě je řeč o postním období. V každém z těchto dní probíhala v tamějším farním kostele mše svatá, během které vystupoval hostující kněz a pronášel kázání. Videozáznamy z těchto promluv, které mají v průměru asi 45 minut, pořídila samotná farnost a vložila je na svůj kanál na *Youtube*.

Dominik Chmielewski je v současné době velice známým a řekla bych i oblíbeným knězem, rekolekcionistou, kterého si k sobě často zvou nejen farnosti v Polsku, ale i v zahraničí (Anglie, Německo, Slovensko, USA). Společné téma pro jeho všechna čtyři kázání bych shrnula do jednoho: *obrácení*. Typické a tradiční pro postní dobu, i když v podání otce Dominika má vždy jiný, speciální rozměr. Kromě duchovních témat mluví i o záležitostech běžného života, vztahových problémech, o tématech týkajících se různých oblastí, někdy i odborných.

Smyslem konání těchto rekolekcí je další duchovní rozvoj, hlubší prožívání víry, v určitém pohledu také vzdělání zejména v teologické oblasti. Proto jsou videa v originále určena spíše dospívajícím a dospělým divákům/posluchačům, z nějaké části znalým polského jazyka, kteří se běžně pohybují v křesťanském/katolickém prostředí, mají základní církevní slovník a orientují se v zásadních teologických termínech.

Překlad, který jsem vypracovala, je určen hlavně k sestavení titulků ke zmíněným videím. Mohl by však také být malou příručkou pro všechny, které dané téma překladů zajímá. Zčásti pak jako poklad k tlumočení uvedeného kazatele vzhledem k frekvenci některých opakovaných slov.

3. Charakteristika mluveného textu ve videích

Jazyk ve videích je velice bohatý, zasahuje do různých oblastí života. Mluvčí záměrně užívá některé odborné výrazy nejen ty teologické, například *histopatolog*, aby ukázal svoji sečtělost, dosah do jiných oborů. Pro větší zdůraznění závažnosti některých ním vybraných slov, frází, je opakuje někdy minimálně třikrát během jednoho videa, což například potenciálnímu tlumočnickovi napomáhá k ulehčení tlumočení a posluchači zase k snazšímu porozumění.

3.1. Církevní termíny

Jádro tvoří biblismy, biblické citáty, církevní terminologie a církevní ustálená spojení. Pracuji s *Českým ekumenickým překladem Bible*¹ V tabulce se držím tradičního značení citátů z Bible formou zkratek jednotlivých knih, kapitol a veršů. Přednášejícím je teolog, takže užívá biblické termíny z řeckého, hebrejského jazyka. Zde se setkávám s problematikou psaní velkých a malých písmen, kterou řeším dohledáváním ekvivalentů v cílovém jazyce, přičemž čerpám z *Českého ekumenického překladu Bible*.

Bestia	Český biblický ekvivalent: <i>šelma</i> (Zj 13). V polském překladu Bible, v knize Zjevení, je výraz psán s velkým počátečním písmenem. V českém překladu to však tak nenajdeme. Proto nechávám malé počáteční písmeno.	šelma
--------	---	-------

Úryvky z Písma svatého dokáže citovat doslova, v jiném případě přednést vlastními slovy:

¹ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih): český ekumenický překlad*. 16.vyd. (7., opr. vyd.). Přeložil Miloš BIČ, přeložil Josef Bohumil SOUČEK, přeložil Jindřich MÁNEK, Praha: Česká biblická společnost, 2008.

Kochać Boga całym sercem, ze wszystkich sił, z całej duszy i z całej swojej mocy	Budeš milovat Hospodina celým svým srdcem celou svou duší a celou svou silou. (Dt 6,5)	Milovat Boha celým svým srdcem, ze všech sil, celou svou duší, i celou svou silou.
--	--	--

Z aktuální, poměrně čerstvé, nové církevní terminologie bych uvedla:

Wojownicy Maryi	<i>Mariini bojownicy</i> Český ekvivalent pro dané společenství, které už v Česku také existuje.	Mariini bojownicy
-----------------	---	-------------------

3.2. Struktura výpovědí

Ve videích se setkáváme s velice kontrastním mluveným textem. Na jedné straně knižní výrazy, archaismy *bodajże, iż, otóż*, výrazy starého, tradičního církevního jazyka, zdůrazňující vzdělanost mluvčího a jeho vztah k církevní tradici, znalost církevních textů. Na druhé straně zmodernizované úryvky některých biblických citátů nebo slov.

Obecně v projevu P. Dominika najdeme kromě typických prvků pro kněžské kázání také místa, kde se jeho vyjadřování liší od tradičního kázání během mše a spíše se blíží současnému youtuberovi. Například tato věta, která končí vulgarismem a které záměrně nechal otevřený konec, vzhledem k místu, kde se nacházel by nebylo vhodné v ní pokračovat - „*Wiedział, że zachował się jak ostatni-*” Podle kontextu předešlých vět by za slovem *ostatni* následovalo něco jako: *głupiec, idiota*. Přeložila bych jako: *Zachoval se jako ten...* a také bych vynechala vulgární oslovení. Posлуhač, divák si to domyslí.

3.3. Další druhy slovních vyjádření

Přednášející pravidelně užívá velkého množství slangových obrátů, například mládežnický slang.

<i>Pozналиśmy się na 'fejsie'.</i>	<i>feis</i> – hovorový výraz pro sociální síť <i>Facebook</i>	Seznámili jsme se na „fejsu“.
------------------------------------	---	-------------------------------

Záměrně jsou používány, aby vzbudily pozornost. Slangový slovník P. Dominika je také důsledkem několikaletých zkušeností práce s mládeží. V českém jazyce se ve stejné podobě mnoho slangových výrazů běžně používá, viz příklad.

Jinou rozsáhlou skupinou výrazů jsou metafory. V příkladu níže se jedná přímo o literární metaforu, která byla v následující větě: *W pewnym momencie przeżyło trzęsienie ziemi (małżeństwo).*

trzęsienie ziemi	Zde jsem nemohla přeložit daný výraz doslovně, protože se nejedná o zemětřesení jako přírodní jev. Jde o duševní prožitek, událost v životě člověka, která může být jak negativní, tak pozitivní. Někdo zažil/prožil velký otřes v životě. V češtině řekneme <i>otřes</i> , mohli bychom použít také <i>šok</i> .	otřes
------------------	---	-------

Frazeologismy (příklad hovorového frazeologismu):

ona nie miała zielonego pojęcia	<i>nie mieć zielonego pojęcia</i> - český ekvivalent: <i>nemít nejmenší tušení</i> Nepřekládám doslovně, protože by to nedávalo smysl.	neměla nejmenší tušení
---------------------------------	--	------------------------

Přirovnání:

jak gromowładny Neptun	jako hromovládce	hromovládce
------------------------	------------------	-------------

Použito ve větě:

(Bóg) Wstał ze swojego tronu jak gromowładny Neptun i powiedział: „Dosty, teraz wam przywalę!”

Zde bylo použito přirovnání křesťanského Boha, který se zlobí, k mýtickému Bohu, Neptunovi (bůh moře, hromu a bouře). Celý překlad věty by zněl takto: Jak hromovládny Neptun vstal ze svého trůnu a zahřměl: *A dost! Ted' vám to spočítám!*

Používá spousty stylistických prvků z literatury, expresivních výrazů, které dávají důraz na vyjádření emoce. Velkou část slovníku přednášejícího tvoří tzv. módní, moderní výrazy. Záměrem mluvčího je totiž přiblížení výpovědi – obyčejnému člověku a jeho – prostému jazyku.

wyglądać jak pączek	Hovorové přirovnání pro člověka, který je obézní.	Vypadat jak bečka.
W sumie i tak co trzeci Polak wygląda jak pączek		

Záměrně užívá neobvyklých slov, slovních spojení, která mají provokační charakter, aby nějakým způsobem zapůsobil na přítomné obecenstvo a dovedl je k zamyšlení nad sebou samými. Pro podporu kontaktu s publikem často opakuje kontaktní výraz *kochani* v překladu *drazí, milí, milovaní*. Vyjadřuje také určitý vztah přednášejícího k publiku, v církevním významu jde o postavení kněze jako duchovního pastýře a jemu svěřené.

Příklad ve větě:

<i>Zwróćcie, kochani, na to uwagę.</i>	<i>Věnujte tomu pozornost, moji milí.</i>
--	---

4. Překladové problémy

V některých videích více, v některých méně jsem narazila na z hlediska překladu problémové věty, slovní spojení, které jsem nezařadila do tabulky a zmiňuji je zde.

a) Neporozumění z výslovnosti přednášejícího:

szybka kawa w locie

Původně jsem byla přesvědčena, že jde o ledovou kávu, nebo kávu, která vychladla, protože jsem slyšela na místo *w locie* = *w lodzie*. Kontext se dozvídám z celé věty: „*I trzeciego dnia rano wstał jak zawsze do pracy, spóźniony, szybka kawa w locie, torba, płaszcz, wybiega z domu, dobiega do windy,*” Je zde řeč o muži, který se ráno chystal do práce a zase měl zpoždění. Spěchal a proto rychle vypil kávu, kterou si uvařil.

„*Co oglądają histopatolodzy. Oglądają pod mikroskopem tkankę mięśnia sercowego, bardzo dużo białych dział.*”

V této větě bylo přednášejícímu velice špatně rozumět. Místo *dział* jsem rozuměla *ciał*, což by nedávalo smysl. Musela jsem dohledat správné slovo. Jedná se o *bílé krvinky*.

b) Problematická větná konstrukce:

„*Kiedy my faceci, w tym pięknym pękniętym czasie, w tej pustce, potrafimy uspakajać swoje emocje, ...*”

Velice složitá věta, která si přímo říká o to přeložit ji úplně vlastními slovy. Důležité je tady hlavně pochopení celé věty. Muži, během svého přemýšlení nad něčím, nebo během nějaké práce, mají také čas, kdy je tzv. nic, tzv. *pustka*. Kdy nad ničím nepřemýšlejí, mají prázdno.

„*Rekcja, na umierającą miłość pomiędzy mamą i tatą, dziecko będzie, przez wygenerowany lęk, przez brak poczucia bezpieczeństwa, emanować agresją, złością, nadpobudliwością.*”

Komplikovaná věta. Musela jsem vynechat několik slov a změnit slovosled: *Dítě reaguje vztekle, agresivně, protože ztrácí pocit bezpečí, když vidí, že láska mezi rodiči umírá.*

c) Vyhnutí se přechodníkům:

czy teraz będąc na eucharystii přeložím jako: ted' na mši svaté

„Přechodníky v češtině a v polštině se liší jak tvořením, tak i četností a stylovým využitím. Zatímco české přechodníky se shodují v čísle a v částečně i v rodě s podmětem, k němuž náleží, a mají tři tvary (pro rod mužský j. č., pro rod ženský a střední rod j. č. a pro všechny rody m. č.: *pracuje, pracujíc, pracujícíce; nesa, nesouc, nesouce*), polské přechodníky uvedeného typu nevyjadřují tvaroslovně svůj vztah k podmětu a jsou neměnné.“² „Pro češtinu jsou přirozenější vedlejší věty s určitým slovesem, naproti tomu pro polštinu přechodníkové vazby.“³ Přechodníky jsou v polštině jednodušší a často se s nimi setkáváme v písemném projevu. V audiovizuálním překladu se jim raději vyhýbám. Text je pak snadnější, vhodnější ke čtení.

d) Problematická slova:

sajko

V originále, v polském videu, zmiňují P. Dominikem smyšlenou situaci, kterou si mají posluchači představit:

„Představte si, že sedíte u televize a zrovna tam vystupuje nějaký podivín s dlouhými vlasy a vousy, který mluví takto: Jestli nebudeš mít v nenávisti otce, matku, syna, dcer, manžela, manželku, nejsi mě hoden. Jestli miluješ někoho více než mě, nemůžeš být mým učedníkem. Co byste si asi pomysleli? ,Sajko““

Z anglického jazyka *psycho* (foneticky). Také podle gest přednášejícího a významu ve větě bych přeložila do češtiny jako *blázen*.

---

² LOTKO Edvard, *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*, PROFIL, Ostrava 1986, str. 144

³ LOTKO Edvard, *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*, PROFIL, Ostrava 1986, str. 145

oplatek

„*Ach, teraz komunia, to wstanę i pójdę po opiatek.*”

V tomto případě je vhodnější použít slovo *opiatek* než *hostie*, protože člověk, který o dané věci mluví, byť je aktivním katolíkem a zná její význam, ji nemá ve velké úctě což vyznívá z vyjádření P. Chmielewského. Přeložím jako *opiatek*.

Armia paciorkowców

Negativně zabarvené, posměšné slovní spojení. Ve významu: hromada lidí, těch, kteří jen *klepają paciorki* – odříkávají naučené modlitby. Hodí se: *Armáda pánbičkářů*.

Krasnobród

Je to město na jihovýchodě Polska, v lublinském vojvodství. Nechám v polském originále: *Krasnobród* (odjela do *Krasnobrodu*).

5. Tabulka překladů

CITÁTY Z BIBLE		
VIDEO I		
Kochać Boga całym sercem, ze wszystkich sił, z całej duszy i z całej swojej mocy.	Vlastními slovy interpretovaný verš z Bible, konkrétně ze Starého zákona z 5. knihy Mojžíšovy, jinak nazývané Deuteronomium: <i>Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem celou svou duší a celou svou silou.</i> (Dt 6,5).	Milovat Boha celým svým srdcem, ze všech sil, celou svou duší i celou svou silou.
Wzmógł się gniew Pana na swój naród do tego stopnia, iż nie było już ocalenia.	Přesná interpretace z Písma svatého, ze Starého zákona, z 2. knihy Paralipomenon: <i>takže Hospodinovo rozhořčení dolehlo na jeho lid a nebyl, kdo by ho zhojil.</i> (2 Pa 36,16). Kromě <i>ocalenia</i> najdeme v polském překladu Bible i <i>ratunku</i> .	Vzmohl se hněv Hospodinův na svůj lid do té míry, že už nebylo záchrany.
Ale jeśli powiesz mu nie, zostałeś już potępiony, bo nie uwierzyłeś w Imię jednorodzonego Syna Bożego.	Znovu zde máme vlastními slovy interpretovanou větu z evangelia: <i>kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorodzeného Syna Božího.</i> (Jan 3,18).	Ale když mu řekneš ne, už jsi odsouzen, protože si neuvěřil ve jméno jednorodzeného Syna Božího.
Jeremiasz, rozdział Nawet prorok i kapłan błąkają się po kraju niewiedzą co się dzieje. Spodziewaliśmy się uzdrowienia a nadeszła groza.	Zde jsem přednášejícímu nerozuměla, jakou kapitolu u proroka Jeremjáše chce citovat. Musela jsem si dohledat podle textu, který v kázání následoval. Vlastními slovy zmíněn text z Bible, Starý Zákon, kniha proroka Jeremjáše: <i>jak prorok, tak kněz procházejí zemí a nevědí</i>	Z knihy proroka Jeremjáše Jak prorok, tak kněz procházejí zemí a nevědí

	<i>si rady. S nadějí jsme vyhlíželi pokoj, ale nic dobrého nepřichází, čas uzdravení, a hle, předěšení. (Jr 14,18-19).</i>	si rady. Čekali jsme uzdravení, a přišlo zděšení.
wystawcie mnie na próbę	Jedná se o třetí kapitolu z knihy proroka Malachiáše, kde se mluví o odevzdávání desátků (dary pro chrám, zvířecí oběti, nebo plodiny země). Izraelité odevzdávali neúplné nebo nekvalitní desátky (nemocné zvíře, to nejhorší obilí). <i>Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste. (Mal 3,10).</i>	zkuste to se mnou
Znają jego głos i idą za jego głosem a głosu obcego się boją.	Vlastními slovy citovaný verš z Janova evangelia: <i>Když je má všechny venku, kráčí před nimi a ovce jdou za ním, protože znají jeho hlas. Za cizím však nepůjdou, ale utečou od něho, protože hlas cizích neznají. (Jan 10,4-5).</i>	Znají jeho hlas a jdou za ním, ale hlasu cizího se bojí.
VIDEO II		
Nauczycielu dobry	<i>Mistře dobrý (Mk 10,17).</i>	Mistře dobrý
Dla czego nazywasz mnie dobrym, tylko Bóg jest dobry.	<i>Proč mi říkáš dobrý, nikdo není dobrý, jedině Bůh. (Mk 10,18).</i>	Proč mě nazýváš dobrým, jenom Bůh je dobrý.
Ten lud czci mnie wargami, a jego serce daleko jest ode mnie.	Vlastními slovy interpretovaná věta z Bible, ze Starého zákona: <i>Protože se tento lid přibližuje ke mně ústy a ctí mě svými rty, ale svým srdcem se ode mě vzdaluje, (Iz 29,13).</i>	Tento lid mě vyznává ústy, ale svým srdcem je daleko ode mě.

Pośród was jest ten, którego wy nie znacie	<i>Uprostřed vás stojí, koho vy neznáte. (Jan 1,26).</i>	Uprostřed vás je ten, kterého vy neznáte.
W Twoje Imię uzdrawialiśmy chorych, w Twoje Imię wyrzucaliśmy złe duchy” w Twoje Imię głosiliśmy Ewangelię.	<i>Znova interpretuje text z evangelia: Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu prorokovali, a ve tvém jménu nevymítali zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů? (Mt 7,22).</i>	Ve tvém jménu jsme uzdravovali nemocné, vyháněli zlé duchy, a hlásali evangelium.
Nigdy was nie znałem. Idźcie precz ode mnie.	<i>Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne (Mt 7,23).</i>	Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne.
Wszystko uznaje za śmieci, żeby tylko poznać Jezusa Chrystusa.	<i>Citace textu z Bible, z Nového zákona: list svatého apoštola Pavla Filipským: A vůbec, všechno pokládám za ztrátu, neboť to, že jsem poznal Ježíše, svého Pána, je mi nade všechno. (Flp 3,8).</i>	Všechno pokládám za ztrátu, protože jsem poznal Ježíše Krista.
Jeśli nie masz w nienawiści ojca, matki, syna córki, żony, męża, dzieci, nie jesteś mnie godzien.	<i>Vlastními slovy interpretovaný verš z Lukášova evangelia. V českém ekvivalentu zní: <i>Kdo přichází ke mně a nedovede se zřici svého otce, a matky, své ženy a dětí, svých bratrů a sester, ano i sám sebe, nemůže být mým učedníkem. (Lk 14,26). V Bibli na tomto místě najdeme také druhý význam slovního spojení nedovede se zřici, a tím je nemá v nenávisti.</i></i>	Jestli nemáš v nenávisti otce, matku, syna, dceru, manželku, manžela, děti, nejsi mne hoden.

Moje ciało tęskni za Tobą jak zeschnła ziemia łaknąca wody.	Samotnému úryvku žalmu předchází věta, ze které se dozvídáme, že se jedná o Žalm 63. <i>Mé tělo touhou po tobě hyne ve vyschlé, prahnoucí, bezvodé zemi. (Ž 63).</i>	Mé tělo touhou po tobě hyne ve vyschlé, prahnoucí, bezvodé zemi.
Kochać Go całym sercem, ze wszystkich sił, z całej duszy i z całej swojej mocy.	Vlastními slovy interpretovaný verš z Bible: <i>Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly. (Mk 12,30).</i>	Milovat ho celým srdcem, ze všech sil, z celé své duše a z celé své moci.
VIDEO III		
On mówił: „Proście i otrzymacie”	Vlastními slovy řečený text z evangelia: <i>Proste a bude vám dáno. (Mt 7,7).</i>	Proste a dostanete.
VIDEO IV		
Czy myślicie, że przyszedłem przynieść pokój? Nie, przyszedłem przynieść rozłam.	Vlastními slovy interpretovaný text z Písma svatého, z evangelia podle Matouše. Slova v originále jsou sice trochu jiná, ale význam je stejný. Český ekvivalent: <i>Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč. (Mt 10,34).</i>	Myslíte si, že jsem přišel uvést pokoj na zemi? Ne pokoj, ale rozdělení.
Kiedy nadeszła pełnia czasu	Úryvek z Bible z listu sv. apoštola Pavla Galatským: <i>Když se však naplnil stanovený čas, (Gal 4,4).</i> Používá se také <i>plnost času</i> , pro tuto situaci se hodí lépe než originální znění textu.	Když nadešla plnost času.
, że na imię Jezusa zegnien się każde kolano istot niebieskich,	Úryvek z Bible, jehož vyřčené znění se jen drobně liší od originálu, který najdeme v polském překladu Bible.	na Ježíšovo jméno se skloní každé

ziemskich i podziemnych i każdy język wyzna, że Jezus Chrystus jest Panem.	Český ekvivalent: <i>Aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk, aby vyznával: Ježíš Kristus je Pán.</i> (Flp 2,10).	koleno na nebi, na zemi i pod zemí a každý jazyk vyzná: Ježíš Kristus je Pán.
BIBLISMY		
VIDEO I		
Stary Testament	Český ekvivalent: Starý zákon ⁴ – oficiální český název pro tuto první část Bible.	Starý zákon
Chaldejczycy	Český překlad: <i>Chaldejci</i> nebo také <i>Kaldejci</i> (Abk 1,6). <i>Chaldea</i> – bylo to helénské (řecké) jméno jižní části Babylonie, pojmenované podle tamějších obyvatelů. ⁵	Chaldejci
Jerozolima	Český ekvivalent: <i>Jeruzalém</i> (mužský rod, na rozdíl od polštiny).	Jeruzalém
dzisiejsza Ewangelia	V českém překladu je evangelium ve středním rodě. Píšeme s malým počátečním písmenem. P. Dominik mluví o evangeliu, které se ten den četlo během bohoslužby, což je z kontextu pochopitelné. Protože pak máme také samotné evangelium podle například Lukáše nebo Marka, a jedná se o celé evangelium, které daný autor napsal. Zde je však řeč o pouhé části, úryvku z určitého evangelia, které se čte v ten daný den během mše svaté.	dnešní evangelium

⁴ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona* (včetně deuterokanonických knih): český ekumenický překlad, Praha 2008.

⁵ WIKIPEDIE, Otevřená encyklopedie [online], Cit. 4. 12. 2021. Dostupné z <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Chaldea>>.

wielki post	Oficiální český název je <i>doba postní</i> . Píše se malými písmeny. Jedná se o období v liturgickém roce, které křesťané prožívají.	doba postní
Księga Malachiasza	Oficiální název v polském jazyce. Jedná se o knihu proroka Malachiáše, ze Starého zákona, oficiálně nazývanou v českém překladu <i>Malachiáš</i> (Mal 1). Zde bych slovní spojení přeložila a přidala slovo <i>prorok</i> , aby bylo patrné, o co přesně se jedná.	Knihy proroka Malachiáše
Nowy Testament	Oficiální český ekvivalent: <i>Nový zákon</i>	Nový zákon
kapłani	Doslovný překlad: kaplan. V českém významu slova se jedná o kněze, kterému je svěřen určitý úkol, zaměření jeho pastorační (nemocniční kaplan, vězeňský kaplan, vojenský kaplan). Tady bych však zvolila slovo <i>kněz</i> , <i>kněží</i> . Protože přednášející zde totiž mluví o kněžích obecně, a také protože se tento výraz používá častěji. Synonymum pro <i>kněz</i> je <i>farář</i> . V polštině může znamenat slovo <i>kaplan</i> také <i>ksiądz</i>	kněží
Biblia	Oficiální český ekvivalent: Bible	Bible
Jan Chrzciel	<i>Jan Křtitel</i> (Mt 3,1).	Jan Křtitel
na ofiarę Abla	Vlastní jméno ze Starého zákona: <i>Ábel</i> (Gn 4,2).	na oběť Ábelovu

	Přednášející zmiňuje s drobnou obměnou část z knihy Genesis: <i>I shlédł Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar</i> , (Gn 4,4)	
Izraelici	Český ekvivalent: <i>Izraelité</i> (jinak řečeno: Židé). Od <i>Izrael</i> (z hebrejštiny, znamená „Bůh zápasí“). Jméno, které podle bible dal anděl patriarchovi Jákobovi (Gn 32,28-29), odtud název národu a starověkého státu v severní Palestyně. (Słownik PWN, str. 414) ⁶ .	Izraelité
Boża świątynia	V kontextu věty, ve které je obsažen tento název, použijeme český ekvivalent <i>příbytek Boží</i> . Jiný název je také <i>svatyně</i> . Jedná se o první příbytek, který postavili Izraelité Bohu, když putovali 40 let na poušti. Nacházela se v něm Archa úmluvy (schránka), která v sobě nesla nejcennější předměty: Desky zákona, Aronovu hůl, manu. První zmínky najdeme ve Starém zákoně, v druhé knize Mojžíšově (Exodus 25 1-40).	příbytek Boží
Apokalipsa	Název poslední knihy Nového zákona – <i>Zjevení Janovo</i> . Jinými slovy také <i>Apokalipsa, kniha Zjevení</i> . Česky bych nejlépe řekla: „Když čteme knihu Zjevení, ...“	Když čteme knihu Zjevení,

⁶ *Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 414.

diabel	Český ekvivalent: <i>d'ábel</i> . Píšeme malé počáteční písmeno, viz evangelium podle Matouše.	d'ábel
demon	Pro démony používá Bible název <i>zlí duchové</i> (například Mt 7,22). Nepřeložila bych to jako vlastní jméno. Ponechám malé počáteční písmeno.	démon
szatan	<i>satan</i> (2K 11,14)	satan
anioł światłości	<i>anděl světla</i> (2K 11,14) Jedná se o jeden z dalších názvů pro zlého ducha (satana). Jak v českém, tak i v polském překladu bible, je název uveden malými písmeny, proto to také tak ponechám. Například v Pavlových listech: <i>A není divu, vždyť sám satan se vydává za anděla světla!</i> (2K 11,14).	anděl světla
Abba (jest moim Abba, najczulszym z ojców)	<i>Abba</i> – z aramejštiny, znamená <i>tatínek</i> . V náboženské terminologii je to vžitě označení Boha. V češtině se slovo používá bez překladu, tedy ho nepřekládám. Ve větě je dále vysvětlen i jeho význam.	Abba (On je mým Abba, nejcitlivější z otců.)
szala grzechu	<i>szala</i> – miska vah (Česko-polský slovník, str. 347) ⁷ . Jedná se zde o závažnost hříchu. Navazuje na vážení hříchů u Posledního soudu.	váha hříchu
dziesięcina	desátek (daň)	desátek

⁷ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 347.

VIDEO II		
Antyfona na wejście	Jde o vstupní antifonu, která se čte nebo zpívá na začátku mše svaté. V současnosti se však zpívá pouze nějaká píseň s doprovodem varhan. P. Dominik měl nejspíš na mysli vstupní modlitbu, kterou pronáší kněz těsně před prvním čtením (bohoslužbou slova). Vstupní antifyony se dnes ještě používají na tzv. <i>starých mších</i> (tridentských, v latinském jazyce).	vstupní antifona
wedle (wedle Jego woli)	Typický archaický, biblický výraz.	podle (podle jeho vůle)
uczeni w Piśmie, faryzeusze	Český ekvivalent: <i>zákoníci, farizeové</i>	zákoníci, farizeové
Sąd (sytuacja na Sądzie)	Slovo <i>soud</i> je v této větě myšleno jako Boží soud, kterým v křesťanské terminologii znamená, když člověk umře, je postaven před Boha na svém osobním soudu, kdy se bude zodpovídat ze svého života. <i>Sąd Ostateczny</i> je v polském překladu Bible psán velkými písmeny. Běžně můžeme použít i malé.	soud (situace na soudu)
Znać/nie znać, z hebrajskiego jadach, z greckiego kognosko.	<i>yadá</i> – <i>wiedzieć</i> ⁸	Znát, neznat, z hebrejštiny „jadach“,

⁸ Wolny wielojęzyczny WIKISŁOWNIK [online], Cit. 25. 4. 2021. Dostupné z <<https://pl.wiktionary.org/wiki/wiki/%D7%99%D7%93%D7%A2>>.

	<p><i>cognosco</i>⁹ – není z řečtiny, ale z latiny Jedná se tedy o faktickou chybu mluvčího, ponechávám ji však beze změny.</p> <p>Jelikož jsou obě slova na začátku věty mluvčím vysvětleny, nepřekládám je.</p>	z řečtiny „kognosko“.
grzech bałwochwalstwa	Bible nám říká, že se jedná o klanění se nějakému předmětu, osobě, tvoru apod. jako Bohu. Děláním si z dané věci modlu, bůžka.	hřích modlářství
tabernakulum	Českým ekvivalentem je <i>svatostánek</i> . Je to místo v kostele, kde jsou uloženy proměněné hostie.	svatostánek
Szma Izrael - słuchaj Izraelu!	Z hebrejského jazyka <i>Slyš, Izraeli</i> . Začátek velice důležité židovské modlitby.	Šema Izrael, slyš Izraeli!
Przed chwilą mówił do nas Bóg w swoim Słowie.	<i>Slovem</i> se myslí Boží slovo čili Písmo svaté – Bible. Slovo je v tomto případě synonymum pro Písmo svaté. Když však máme slovní spojení Boží slovo, nebo slovo Boží, pak píšeme malé počáteční písmeno.	Před chvílí k nám promluvil Bůh ve svém Slovu.
Psalm	Z Bible, z knihy 150 žalmů	Žalm

⁹ Wolny wielojęzyczny WIKISŁOWNIK [online], Cit. 25. 4. 2021. Dostupné z <<https://pl.wiktionary.org/wiki/cognosco>>.

<p>Adoracja Najświętszego Sakramentu</p>	<p><i>adoracja</i> – od slova <i>adorovat</i> z latinského <i>adoratio</i> – klanění. Prokazovat někomu úctu, vzdávat chválu (Bohu) (Słownik PWN, str. 8) ¹⁰.</p> <p><i>Najświętszy Sakrament</i> – Český ekvivalent: <i>Nejsvětější svátost oltární</i></p> <p>V této situaci vypustím slovo <i>oltární</i> a přeložím doslovně. Je to podoba užívaná v praxi.</p>	<p>Adorace Nejsvětější svátosti</p>
<p>Panie, pochyl się nad moją nędzą..</p>	<p>Vlastními slovy zmíněn úryvek z hymnu z večerní modlitby nešpor v polském breviáři konkrétně z žaltáře 2. týdne: <i>Pochyl się, Panie, nad ludzką niedolą</i>¹¹.</p> <p>Hymnus je součástí breviáře, tzv denní modlitby církve. Jedná se o nebiblickou část, která byla zařazena do římské liturgie během středověku. Hymny mají dávnou církevní tradici, jejichž autory byli často svatí církevní otcové. V našem českém breviáři najdeme staré české duchovní písně. Hymnus má vždy téma, které je pro danou část dne (ráno/večer), nebo liturgický svátek/slavnost, nebo k určitým příležitostem (díky, chvály, prosby).</p>	<p>Skloň se, Pane, nad lidskou bídou.</p>
<p>splamiony</p>	<p><i>plama</i> – skvrna (Polsko-český slovník, str. 43)¹².</p>	<p>poskvrněný</p>

¹⁰Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami PWN, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 8.

¹¹ INTERNETOWA LITURGIA GODZIN [online]. Konferencja episkopatu Polski i Wydawnictwo Pallottinum, Cit. 25. 2. 2022. Dostupné z <https://brewiarz.pl/ii_22/1802p/nieszpory.php3>.

¹² OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 43.

<p>(Nasze dobre uczynki bardzo często są splamione naszą pychą, interesownością, tym żeby nas ludzie chwalili.)</p>	<p><i>splamić</i> – poskvrnit, umazat, ušpinit (Polsko-český slovník, str. 336)¹³.</p> <p>Výraz <i>splamiony pychą</i> je biblický, ale i archaický a knižní.</p>	
<p>VIDEO III</p>		
<p>Bestia</p>	<p>Český biblický ekvivalent: <i>šelma</i> (Zj 13).</p> <p>V polském překladu Bible, v knize Zjevení, je výraz psán s velkým počátečním písmenem. V českém překladu to však tak nenajdeme. Proto nechávám malé počáteční písmeno.</p>	<p>šelma</p>
<p>na wyspie Patmos</p>	<p><i>Patmos</i> (Zj 1,9)</p> <p>Řecký ostrov, na kterém žil, na sklonku svého života, ve vyhnanství, apoštol Jan, který zde napsal knihu Zjevení.</p>	<p>na ostrově Patmos</p>
<p>presbiterium</p>	<p>Z latinského <i>presbyterium</i>.</p> <p>Jinak také nazývaný kněžištěm, více se však užívá první výše zmíněný výraz. Je to místo v kostele, které je vyhrazeno kněžím a také všem, kteří se nějakým způsobem podílejí na bohoslužbě (čtením, zpěvem žalmu, ministrováním). Nachází se zde oltář, ambon. Liší se od ostatní části kostela svým vzhledem, vyvýšením, ozdobením.</p>	<p>presbytář</p>

¹³ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 336.

oltarz	<p>Velký stůl, nebo také se mu říká obětní stůl, který se nachází v presbytáři, u kterého kněz slouží druhou část mše svaté: bohoslužbu oběti. Dříve, jak nám dokládá Starý zákon, praotcové stavěli oltáře Bohu, aby na nich přinesli oběti většinou zápalné, ze zvířat nebo úrody, jak si to sám přál.</p> <p>Všechny předpisy a oběti, které měly význam smlouvy mezi Bohem a člověkem jednou provždy nahradila obět' Ježíše Krista na kříži, jejíž zpřítomnění se křesťané katolíci účastní, právě na oltáři tzv. proměňováním – chléb a víno v tělo a krev Ježíše Krista.</p>	oltář
w dniu Chrztu Świętego	<p><i>Křest svatý</i> se v češtině nepoužívá. Zde přeložím jako pouhý <i>křest</i>.</p> <p><i>Tvého</i> jsem doplnila, protože to zapadalo do kontextu.</p>	v den tvého křtu
Różaniec	<i>Růženec</i> – oficiální název katolické modlitby k Panně Marii.	Růženec
Koronka	<p>Zkrácený název celé modlitby: <i>Korunka k Božímu milosrdenství</i>.</p> <p>Použiji zkrácenou formu, protože se běžně používá a vzhledem k titulům je lepší užít zkrácenější formu, pokud je to možné a pochopitelné pro příjemce.</p>	Korunka
Nowenna Pompejańska	<p>Český název novény: <i>Pompejská novéna</i></p> <p>Jedná se o křesťanskou modlitbu, která známá a velice populární u křesťanů.</p>	Pompejská novéna
VIDEO IV		
rekolekcje	lat. <i>Colligere</i> – posbírat, sbírat, sesbírat	rekolekce

	<p>(Česko-latinský slovník starověké a současné latiny, str. 464, 592, 596)¹⁴.</p> <p><i>re colo</i> – obnovit¹⁵</p> <p>Jde o zkrácenou verzi exercicií. V překladu z latiny – <i>duchovní obnova</i>.</p> <p>Exercicie bývají delší, třeba týden a více. Rekolekce jsou pouze na pár dní, může být i jeden, a v případě těchto videí jde o čtyřdenní rekolekce a zároveň, co se týče tématu, tak je to příprava na Velikonoce. Většinou se jedná o přípravu na dva velké křesťanské svátky: Vánoce, Velikonoce. Slovní spojení duchovní obnova je delší, což pro titulky není ideální, takže bych ho neužila. Ponechala bych rekolekce. Význam je stejný, předpokládám, že video budou sledovat osoby alespoň trochu znalé tohoto typu slovníku.</p>	
<p>Matka Boža</p>	<p>Základní tvar: <i>Matka Boska</i></p> <p>V polštině se název <i>Matka Boží</i> používá docela často. U nás je běžnější Panna Maria.</p> <p>Při častějším výskytu tohoto jména, střídám možné varianty: <i>Matka Boží</i>, <i>Panna Maria</i> nebo jen <i>Maria</i>.</p>	<p>Panna Maria</p>

¹⁴ QUITT, Z., KUCHARSKÝ Pavel, *Česko-latinský slovník starověké a současné latiny*, 1.vyd., Praha, Státní pedagogické nakladatelství, 1992, str. 464, 592, 596.

¹⁵ Latinský slovník.latinsky.cz [online], Cit. 4. 12. 2021. Dostupné z <<http://latinsky-slovník.latinsky.cz/>>.

<p>Komunia Święta</p>	<p>Český ekvivalent: <i>svaté přijímání</i></p> <p>Název, který se běžně používá v katolickém prostředí. Píšeme s malými písmeny. V polštině se setkáme s možností psaní velkých počátečních písmen alespoň u slova: <i>Komunia</i>, ale i malých.</p>	<p>svaté přijímání</p>
<p>zechcieć</p> <p>(Czasami jak my Go nie chcemy, to dopuszcza cierpienie, a żebyśmy Go zechcieli.)</p>	<p><i>zechcieć</i> – chtít, přát si, zachce se (komu čeho) (Polsko-český slovník, str. 657)¹⁶.</p> <p>V kontextu věty znamená: <i>abych ho začali chtít, aby se v nás zrodila touha, abychom po něm zatoužili.</i></p> <p>Příklad běžného slovníkového výrazu, který je použit v náboženském významu a působí archaicky, biblicky.</p>	<p>začali chtít</p>
<p>kraj Gadareńczków</p> <p>(Jezus przyplywa z apostołami do kraju Gedareńczyków.)</p>	<p><i>krajina gadarenská</i> (Mt 8,28)</p> <p>Všechna tři evangelia v Bibli českého ekumenického překladu, kromě Janova, píšou o příběhu uzdravení posedlého člověka z gadarenské krajiny. Ale každý pisatel zmiňuje jinou variantu tohoto názvu:</p> <p>apoštol Marek – <i>gerasenská</i>, apoštol Lukáš – <i>gerasenská</i> nebo také <i>gergesenská</i>.</p>	<p>krajina gadarenská</p>

¹⁶ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 657.

	<p>P. Chmielewski ve svém projevu použil variantu z Matoušova evangelia. Vždy se jedná o tu samou oblast</p> <p>Evangelia kolikrát nejsou přesným historickým popisem, ani přesným popisem míst a názvů.</p> <p>Je možné, že v místě, kde Lukášovo evangelium vzniklo se to místo vyslovovalo takto nebo se název při ústním předávání zkomolil a pisatel ho pak napsal zkomoleně.</p>	
<p>Kyrios</p> <p>(I mówią mu tak: „Panie,“ używają słowa Kyrios, czyli wyznają wiarę, że jest Bogiem.)</p>	<p><i>Kyrios</i> – Pán (ověření si významu: Řecko-český slovník k Novému zákonu, str. 152¹⁷).</p> <p>Jméno <i>Hospodin</i> pochází ze slovanských jazyků, staroslověnštiny, náhrada za jméno Boha v Bibli: <i>JHVH</i>, v řečtině se používá slovo <i>Kyrios</i> – Pán.</p> <p><i>Kyrios</i> nepřekládám, zanechám v původním řecké podobě, protože je, ve větě samotné, obsaženo vysvětlení významu toho slova.</p>	Kyrios
Geraza	<p>P. Dominik užil název místa z evangelia podle apoštola Marka: <i>Uzdravení posedlého v Gerase</i> (Mk 5).</p> <p>Všechny verze názvu tohoto místa, které se v Bibli nacházejí, byť jsou trochu od</p>	Gerasa

¹⁷ SOUČEK, J. B., *Řecko-český slovník k Novému zákonu*, 2.vyd., Ústřední církevní nakladatelství Kalich, Praha 1973, str. 152.

	sebe odlišné, jsou přijatelné. Musíme brát v potaz, že evangelia byla napsána nejspíš tak 30 let po Nanebevstoupení Páně.	
w czasie konsekracji	<p><i>Konsekracja</i> – zasvěcení posvěcení (například kostela) (Příruční polsko-český slovník teologického názvosloví, str. 40)¹⁸.</p> <p>Český překlad: <i>konsekrace</i>.</p> <p>V tomto případě se význam trochu liší. V katolické víře jde o proměnění hostií a vína v tělo a krev Ježíše Krista.</p> <p><i>Proměňování</i> se jako výraz v tomto smyslu běžně používá.</p>	během proměňování
Nazaret	<p>Město v Izraeli.</p> <p>V českém překladu v základním tvaru zůstává nezměněno: <i>Nazaret</i></p>	Nazaret
CÍRKEVNÍ TERMINOLOGIE		
VIDEO I		
zaufanie do Boga	V křesťanském prostředí se často používá.	důvěra v Boha
ascetyczne postanowienia	<p>« asceza – ograniczenie potrzeb życiowych, umartwienie, dyscyplina wewnętrzna w celu osiągnięcia doskonałości »(Słownik PWN, str. 73)¹⁹</p> <p><i>Askeze</i> (z řečtiny <i>askeo</i> – cvičím se) je název pro přílišnou zdrženlivost v uspokojování potřeb, co největším</p>	asketická předsevzetí

¹⁸ BUGEL, W., *Příruční polsko-český slovník teologického názvosloví*, 1.vyd., Olomouc, Refugium, 2000, str. 40.

¹⁹ *Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami*, PWN, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 73.

	odřikáním se blaha za účelem dosažení morálního nebo náboženského ideálu. ²⁰ Dávat si asketická předsevzetí znamená odřikat si něco. Ponechávám v přímém překladu. Význam slova by měl být posluchačům znám.	
istota postu	<i>istota</i> – podstata (věci) (Polsko-český slovník, str. 341) ²¹ .	podstata půstu
salezjanin	Pojmenování pro člena (laika, řeholníka, řeholnici nebo kněze) společnosti Salesiánů Dona Bosca, odvozené od jména katolického biskupa, teologa a spisovatele, Františka Saleského.	salesián
VIDEO II		
jesteśmy doświadczeni (Jesteśmy wszyscy doświadczeni bardzo mocno tym, że jesteśmy bardzo słabi.)	<i>doświadczać</i> – pociťovat, zakoušet (Polsko-český slovník) ²² . <i>być czymś mocno doświadczony</i>	pociťujeme
kaznodzieja (Mnóstwo ludzi słucha wielu kaznodziejów w internecie.)	Ten, který pronáší kázání. Zde se jedná o kněze. Přeložím však doslovně.	Kazatel (Mnoho lidí poslouchá na internetu)

²⁰ *Filozofický slovník*, 2.vyd., Praha, Nakladatelství Svoboda, 1976, str. 31.

²¹ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd Česká republika, 1999, str. 341.

²² OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/A-Ó*, Praha, Akademie věd Česká republika, 1999, str. 212.

		spousty kazatelů.)
oblubieńcza miłość (Jak mąż i żona w oblubieńczej miłości.)	<i>oblubieniec, oblubienica</i> – ženich, snoubenec, nevěsta, snoubenka (Polsko-český slovník, str. 651) ²³ . Archaické slovo z církevního prostředí. Z kontextu věty vyplývá, že se jedná o lásku mezi manželi, o které sám přednášející často mluví a kterou používá jako přirovnání.	manželská láska
Modlitwy: Ojcie nasz, Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu	Oficiální užívané ekvivalenty v češtině: <i>Otče náš, Zdrávas Maria, Sláva Otcí</i>	Modlitby: Otče náš, Zdrávas Maria, Sláva Otcí
Wojownicy Maryi	<i>Mariini bojownicy</i> ²⁴ , český ekvivalent pro dané společenství, které už v Česku také existuje.	Mariini bojovníci
VIDEO III		
Wszystko jest kwestią mojej metanoi, czyli zmiany myślenia.	<i>Metanoia</i> – z řečtiny, znamená: změnu myšlení, pokání (Polsko-český slovník teologického názvosloví, W. Bugel, 2000, str. 45) ²⁵ . Znamená změnu smýšlení, obrácení.	Všechno je otázkou metanoie, tedy změny mého myšlení.
świadomi katolicy	<i>Świadomy katolik</i> je ten, který bere svoji víru vážně. Uvědomělí, přesvědčení katolíci. Jde také o frazeologismus.	přesvědčení katolíci

²³ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 651.

²⁴ Mariini bojovníci [online], Cit. 15. 12. 2021. Dostupné z <<https://www.facebook.com/pages/category/Catholic-Church/Mariini-bojown%C3%ADci-102141288708618/>>.

²⁵ BUGEL, W., *Příruční polsko-český slovník teologického názvosloví*, 1. vyd., Olomouc, Refugium, 2000, str. 45.

VIDEO IV		
w morzu Bożego miłosierdzia	Toto přirovnání se v křesťanské mluvě používá běžně. Proto ho nějak nepřekládám, nehledám české ekvivalenty. Najdeme ho nevíce užívané v <i>Deníčku sv. Faustyny Kowalské</i> ²⁶ , ze kterého často P. Dominik čerpá. Jinak se používá místo <i>moře</i> i <i>oceán</i> .	v moři Božího milosrdenství
Święta Wielkanocne	V češtině máme oficiální ekvivalent pro tento svátek.	Velikonoce
Matka Boża	Základním tvarem je <i>Matka Boska</i> . V polštině se název <i>Matka Boží</i> používá mnohem více než v češtině. U nás je běžnější Panna Maria. Při častějším výskytu tohoto jména, střídám možné varianty: <i>Matka Boží</i> , <i>Panna Maria</i> , <i>Panna Marie</i> nebo jen <i>Maria</i> .	Matka Boží
fizyczne przeistoczenie	Zde je mluva o proměnění hostie v Tělo Ježíše Krista.	fyzická proměna
opłatek	Oplátek, který se vyrábí speciálně pro katolické mše svaté, takže nese přesnější název: <i>hostie</i> . Nejedná se tedy o nějaké běžné poplatky z obchodu. V katolickém prostředí se slovo oplátek s tímto významem také používá, ale hostie je v tomto případě vhodnějším názvem.	hostie
dusze zakonne	Nepřekládá se doslovně, protože je jasné, o koho se jedná, a v češtině, v běžné mluvě máme pro dané slovo ekvivalent.	zasvěcené osoby
KNIŽNÍ VÝRAZY		

²⁶KOWALSKÁ, F., *Deníček Boží milosrdenství v mé duši*, 2. upr. vyd., Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 2008.

VIDEO III		
bodajże (z księgi bodajże Zachariasza)	<i>bodaj</i> – asi, snad, možná, pravděpodobně (Polsko-český slovník, str.93) ²⁷ .	nejspíš (Nejspíš z knihy proroka Zacharjáše.)
VIDEO IV		
із (Jest rzeczą niesłuchanie ważną, abyśmy zrozumieli, że fundamentem tego, iż będziemy wzrastać w tej tożsamości...)	Začíná větu, která vyjadřuje důsledek, následek činnosti té druhé věty (Słownik PWN str. 135) ²⁸ . V psaném, ale i v mluveném projevu se <i>із</i> používá, aby se často nemuselo opakovat polské <i>że</i> . V mluvené podobě je to trochu knižní výraz.	że
otóż	<i>nuże, tedy</i> (Polsko-český slovník, str. 741) ²⁹ . Používá se spíše v literárním jazyce.	tedy
METAFORY		
VIDEO I		
wejść na pustynię	Kazatel to nemyslí doslovně, ale v duchovním sféře. <i>Vyjít na poušť, vstoupit do pouště.</i>	vstoupit do pouště
łzy stanęły mu w oczach	<i>stanąć</i> – postavit se, stoupnout si (Polsko-český slovník, str. 430) ³⁰ . Metaforické vyjádření.	do očí se mu vehnaly slzy

²⁷ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 93.

²⁸ *Słownik synonimów PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 135.

²⁹ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str.741.

³⁰ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ż*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str 430.

VIDEO II		
chodzące tabernakulum	Chodící svatostánek znamená, po přijetí proměněné hostie, má být sám jako svatostánek – živý příbytek Boha na zemi.	živý svatostánek
VIDEO III		
szarość (Przychodzi rutyna, szarość, ...)	<i>szarość</i> – šedá barva, šed', šedost, ale také, že něco je nudné (Słownik PWN, str. 388) ³¹ . Ve větě je slovo <i>šed'</i> je myšleno metaforou: nuda, jednotvárnost, všednost, fádnost. Předcházející věty se totiž týkají nudy v manželství.	nuda
sączący się (Z tym sączącym się pandemicznym strachem z telewizji.)	<i>sączyc</i> – pomalu pronikat, protékat (Polsko-český slovník, str. 292) ³² . Něco, co se šíří, pomalu teče, táhne. Slovo má význam metafory. Přeložím tak, abych nemusela použít přechodník, který není pro titulky zrovna přijatelný.	šířící se (S tím strachem z pandemie šířícím se z televize.)
VIDEO IV		
trzęsienie ziemi W pewnym momencie przeżyło trzęsienie ziemi (małżeństwo).	Jedná se o literární metaforu. Zde jsem nemohla přeložit daný výraz doslovně, protože se nejedná o zemětřesení jako přírodní jev. Jde o duševní prožitek, událost v životě člověka, která může být jak negativní, tak pozitivní. Někdo zažil/prožil velký otřes v životě. V češtině	otřes

³¹ Słownik synonimów PWN, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str 338.

³² OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 292.

	řekneme <i>otřes</i> , mohli bychom použít také <i>šok</i> .	
Serce zaczęło jej walić.	Metafora.	Srdce se jí rozbušilo.
Jej się świat zawalił.	<i>Zawalić</i> – zbořit, <i>zawalić się</i> -sesout se, zavalit se (Polsko-český slovník, str. 643) ³³ . Metaforické literární vyjádření.	Zhroutil se jí celý svět.
Coraz bardziej zapadała się w sobie.	<i>Zapadać się</i> – propadat se (Polsko-český slovník II/P-Ž, Karel oliva, Praha 1999, str. 624) ³⁴ .	Hroutil se čím dál víc.
łapać („I łapiesz to wszystko a ciągle czujesz, że jesteś nieszczęśliwy, ale tak się boisz to stracić.”)	<i>Łapać</i> přeložím podle smyslu ve větě jako <i>snažíš se pobrat to všechno</i> .	snažit se pobírat
trzeba go sprowadzić do parteru	Obrazně metaforicky řečeno položit někoho na zem, porazit ho. Český ekvivalent: <i>srazit na kolena</i> .	srazit na kolena
drżec („on drży w sercu, kiedy patrzy na ciebie, wychodzącego z ławki”)	<i>Drżec</i> dřit rozdírat, trhat (Polsko-český slovník, str. 223) ³⁵ . Použila bych pro tento případ asi nejlepší ekvivalent v češtině, který jasně vyjadřuje, o co se jedná.	chvět se

³³ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 643.

³⁴ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 624.

³⁵ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 223.

Maryja cała jest utkana z tęsknoty za nim.	<i>utkaná, utvořená, stvořená</i> Nechávám v doslovném překladu, nebrání to porozumění dané věty.	Maria byla celá utkaná z touhy po něm.
z maltretowany (dusza maltretowana przez to cierpienie)	Původně z angličtiny – <i>maltreat</i> – zacházet s někým, krutě, zle, násilně (Oxford Advanced Learner's Dictionary, str. 931) ³⁶ . V případě, že mluvíme o osobě, mluvíme o někom, kterého někdo zbil. Většinou se tento výraz používá pro ženy, které zbil muž nebo pro dítě, které utrpělo velkou fyzickou křivdu. V této větě má slovo význam metafory. Duše ženy, její nitro utrpělo velkou křivdu. Je to zároveň expresivní, emoční vyjádření.	zmučený (duše zmučená tím vším)
że aż tchu brak (Więc ona wie, co to znaczy tęsknić za Bogiem tak, że aż tchu brak.)	<i>brak tchu</i> – bez dechu, nejde skoro dýchat, sotva popadá dech	až to bere dech
PŘIROVNÁNÍ		
VIDEO I		
jak gromowładny Neptun (Bóg)Wstał ze swojego tronu jak gromowładny Neptun i powiedział: „Dosyć, teraz wam przywałę!”	Zde bylo použito přirovnání křesťanského Boha, který se zlobí, do mýtického boha Neptuna (bůh moře, hromu a bouře).	hromovládce Jako hromovládce vstal ze svého trůnu a zahřměl: A

³⁶ HORNBY, A. S., *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, 7.vyd., USA, Oxford University Press, 1997, str. 931.

		dost! Teď vám to spočítám!
VIDEO III		
To jest papierek lakmusowy dobrej modlitwy, czy kocham.	Lakmusový papírek je barevný proužek papíru, pomocí kterého zjistíme, jakou hodnotu pH má určitá kapalina. Ve větě je to metafora.	Toto je ukazatel dobré modlitby – to, jestli miluji.
FRAZEOLOGISMY		
VIDEO I		
Nawrócenie się to kwintesencja tego czasu, który Bóg nam daje w Wielkim Poście.	<i>kwintesencja</i> – německy <i>Quintessenz</i> , fr. <i>Quintessence</i> . Vlastnost, která je pro danou věc nejcharakterističtější (Słownik PWN, str. 529) ³⁷ . Podstata, hlavní myšlenka té dané věci.	Obrácení je podstatou času, který nám Bůh dává v postní době.
wyrzuceni poza nawias (święci, prorocy, nikt ich nie chciał słuchać)	Nikdo je nechtěl poslouchat, byli ve své době vyhnáni ze středu, odsunuti na okraj, vyloučení ze společnosti, společenství	Odsunuti na okraj společnosti.
Chrześcijaństwo nie jest kultywowaniem świętego spokoju.	święty spokój Slovní spojení, v češtině: <i>dejte mi pokoj, svatý pokoj, chci mít klid</i> Jedná se o hovorový frazeologismu. Zde bych použila hovorové slovo: <i>klídeček</i> .	Křesťanství není o hýčkáni si svého „klídečku“.
harujemy jak woły	Běžně užívaný frazeologismus.	dřeme jak koně
zostaniemy na lodzie	<i>zostać la lodzie</i> – být připraven o něco, nemít nic (Słownik PWN, str. 195) ³⁸ .	Budeme v krizi.

³⁷ *Słownik wyrazów obcych PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 529.

³⁸ *Słownik frazeologiczny PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 195.

	Zůstat v krizové situaci, zůstat na holičkách. Přeložím to nejpřirozeněji a nejjednodušeji pro cílový jazyk.	
rozkwita w miłości do Pana Jezusa	<i>rozkwitat w miłości (do)</i> Doslovný překlad této metafory: <i>vzkvétat v lásce (k)</i> Jako český ekvivalent bychom našli spíše: <i>roste v lásce (k)</i>	roste v lásce k Pánu Ježíši
I pokój, to melina! (Proszę księdza, proszę mi pomoc, nie radzę sobie ze swoją córką. Wiek dorastania. Weszła w złe towarzystwo, zaczęła palić, pić. Przemalowała się na czarno, ofarbowwała włosy na czarno, ostry makijaż, na czarno się ubiera, jej pokój, to melina. Próbuje z nią rozmawiać.)	<i>melina</i> – hovorově doupe, nejčastěji název pro pokoj feťáků, zlodějů, alkoholiků (Česko-polský slovník, str. 430) ³⁹ .	A doma, ten její brloh, totální bordel.
trudna młodzież	Máme v češtině ekvivalent.	problémová mládež
poczuła przynaglenie w sercu	v srdci pocítla naléhavost, nutkání	v srdci pocítla nutkání

³⁹ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 430.

Ją jak wmurowało.	Známe český ekvivalent.	Celá zkameněla.
I na jednym tchu.	A jedním dechem.	A jedním dechem.
i nagle, tak ścisnęło mu serce, takim bólem	<i>ścisnąć komuś serce bólem</i> Potřeba přeskládat pouze slovosled.	a najednou se mu bolestí tak sevřelo srdce
VIDEO II		
przybiega z wypiekami na twarzy	<i>mieć wypiek</i> – červenat se	přibíhá a celý se červená
karty przetargowe (Przyjdą do niego niektórzy ludzie, którzy będą mieli karty przetargowe, żeby być z Nim w Królestwie.)	Idiom, frazeologismus. Myslí se tím mít silnější karty, silnější argumenty než odpůrce.	vstupenky do Božího království
Sami sobie ‘strzelamy w kolano’.	Frazeologismus, také metafora. Děláme něco, co nám neprospívá, sami sobě škodíme, děláme něco, co nechceme. Možnosti: <i>Sami sobě si podkopáváme nohy, kopeme jámu, řežeme pod sebou větve.</i>	Sami si podkopáváme nohy.
trajkotac (10 lat słuchanie mojej żony, która trajkocze mi tam od rana do wieczora)	Hovorový výraz, znamená: mluvit hodně, rychle, bez přestání, klábosit, mlít, nezavřít pusu, Český překlad slovíčka: mlít („mele mi tu od rána do večera“) Jiné frazeologismy:	mlít

	<i>trajkoczyć jak katarynka, trajkoczyć trzy po trzy.</i>	
VIDEO III		
Ubijamy interes na modlitwie. (Robię z Bogiem interesy w czasie, który nazywam modlitwą.)	<i>ubijać - ubijać interes – uzavírat obchod, vyřizovat (nějakou) věc (Polsko-český slovník, str. 449)⁴⁰.</i> Hovorově bychom taky mohli říct <i>plácnout si</i> (s někým). Uzavírat během modlitby byznys/obchod. Lidé se často modlí a výměnou za to čekají splnění svých přání.	Uzavíráme během modlitby obchod. (V době modlitby si s Bohem domlouvám obchod.)
VIDEO IV		
postawić kropkę nad „i” (I chcemy, w sposób szczególny, postawić kropkę nad „i”).	Dokončit něco úmyslně, zakončit, dokončit myšlenku, vyjádřit se (Słownik PWN, str. 176) ⁴¹ . Následující věta, podle které jsem zjistila význam: <i>„Żebyśmy wypłyneli na głębię Wielkiego Postu.”</i> Českým ekvivalentem je: <i>udělat tečku</i> . Také ve významu dotáhnout něco do konce, slavnostně zakončit. Doslova vyplout, vydat se do hlubin. Zakončit nějakou myšlenku, nějaké několikadenní snažení, shrnout. Přeložím co nepřirozeněji: <i>Udělat tečku, shrnout naše rekolekce</i> .	udělat tečku, shrnout

⁴⁰ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 449.

⁴¹ *Słownik frazeologiczny PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 176.

	V běžné mluvě v polském jazyce se často užívá metafor, zvláště v publicistice, v rozhovorech s politiky.	
rozdrapywać (a rany będą rozdrapywał nieustannie w swoim sercu)	<i>rozdrapywać (stare rany)</i> – jítřit, otevírat, otevírat staré rány, obnažovat (Polsko-český slovník, str. 241) ⁴² . Expresivní slovo.	jítřit
ona nie miała zielonego pojęcia	<i>nie mieć zielonego pojęcia</i> - český ekvivalent: <i>nemít nejmenší tušení</i> Hovorový frazeologismus. Nepřekládám doslovně, protože by to nedávala smysl.	neměla nejmenší tušení
dantejskie sceny (Jezus przyплыwa z apostołami do kraju Gedareńczyków. Tam dzieją się dantejskie sceny, bo jest człowiek opętany przez legion demonów czyli dziesięć tysięcy złych duchów prosto z piekła, w ciele, w sercu tego człowieka. Sieje totalny postrach i zastraszenie w całej okolicy.)	Otřesné scény budící hrůzu (obvykle pokud jde o panické chování lidí v momentě katastrofy atd.) (Słownik PWN, str. 58) ⁴³ . Od jména italského básníka, Danteho. Význam tohoto slovního spojení je má původ v díle jeho <i>Božská komedie</i> , kde jsou popsány scény z pekla. V češtině říkáme: <i>scény jak z hororu, hororové scény, dějí se tam strašlivé věci</i> .	scény jak z hororu

⁴² OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 241.

⁴³ *Słownik frazeologiczny PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 58.

SLANGOVÉ VÝRAZY		
VIDEO I		
<p>paciorek</p> <p>(Dla tych, którzy zredukowali chrześcijaństwo do paciorka rano i wieczorem, pójdą do Boży w niedziele.)</p>	<p>Zdrobnělina původního slova: <i>pacierz</i>.</p> <p>V polském křesťanském prostředí se jedná o krátkou modlitbu ráno nebo večer. Jde o základní křesťanské modlitby: Otče náš, Zdrávas Maria, Sláva Otcí.</p> <p><i>Paciorek</i> je menší forma modlitby ranní a večerní, zkrácená, pro děti, odříkává se pouze jedna ze zmíněných základních modliteb, nebo modlitba k Anděli strážnému v tzv. dětské verzi.</p> <p>Přednášející užívá tohoto druhého názvu, když mluví o dospělém člověku v trochu hanlivé formě. P. Chmielewski má na mysli dospělé, kteří zakrněli ve víře. Měli by být už dávno na jiné úrovni jak modlitbě, tak i v životě s Bohem. Ale oni nechtějí ve víře nijak zvlášť růst. A tak například jejich modlitba zůstala na úrovni malého dítěte.</p>	<p>modlitbička</p>
<p>wyklepany paciorek</p> <p>(Żebyś dal mu kilka minut rano czy wieczorem w tym mieszkaniu na spotkanie, które jest często bardziej wyklepanym)</p>	<p>P. Dominik nasazuje danému výrazu hanlivý přídomek slovem <i>wyklepany</i>. Z významu samotné věty je jasné, že se jedná o lajdácky odhrkanou modlitbu, která vlastně ani není modlitbou a ztrácí svůj význam. Rekolekcionista vysvětluje, že často modlitbu neboli setkání s Bohem lidé odkládají, mají spoustu důležitějších</p>	<p>odhrkaná modlitba</p>

paciorkiem niż spotkaniem dwóch zakochanych serc.)	věci během dne, a pro Pána zůstane jen zbytek.	
to nie jest ciągle klepanie jakichś formuł modlitewnych	Další příklad věty s výše uvedeným slovním spojením.	není to nějaké neustálé omílání modlitebních formulí
Bozia	Tímto vyjádřením se dává najevo znevažování, zlehčování osoby Boha. Například hanlivé označení pro zbožného člověka je <i>pánbičkář</i> .	Pánbíček
Bóg jest Panem wszystkich pieniędzy	<i>piniądz</i> – hovorově, <i>pieniądz</i> - gramaticky správně	Bůh je Pánem všech peněz.
paćzuś (Nie będą jeść słodczy, pończusiów,")	<i>paćzuś</i> - zdvojnásobení slova <i>paćzek</i> (tradiční polský koblížek, buchta). P. Dominik mluví o tom, co si lidé vymýšlejí jako předsevzetí do postní doby, čeho se zřeknou po dobu 40 ti dní. Jako slovo bych to vypustila, u nás se běžně říká: <i>nebudu jíst sladké, pít alkohol nebo kávu</i> . Takže pod slovem <i>słodycze</i> (sladkosti) by v českém překladu mohl být zahrnutý i tento druh pečiva.	sladké
podstawówka	hovorový výraz pro základní školu	základka
ślucha muzy (Wchodzi do mieszkania i patrzy, że córka jest w pokoju i ślucha muzy.)	<i>muza</i> - muzyka Máme zde hovorový výraz odvozený od slova: hudba, muzika.	sluchátka v uších (Vchází dovnitř a vidí, že dcerka je ve

	Metoda kompenzace – Stylisticky příznakové slovo nahradím jinde ve větě, když to nejde zde, u tohoto slova.	svém brlohu a sluchátka na uších.)
empetrójka	Jedná se o MP3 přehrávač v mobilním telefonu. Slovo je popoštěné, slangové, hovorové. V češtině se také používá počeštěné, takže ho použiju v konečném překladu.	empétrojka
Poznaliśmy się na ‘fejsie’.	<i>fejs</i> – hovorový výraz pro sociální síť <i>Facebook</i> . V češtině se také užívá tento hovorový výraz: <i>fejs</i> . Ale na jiné tvary toho slova: <i>někdo je na fejsu(cz)/fejsie</i> .	Seznámili jsme se na „fejsu“.
esemesować (I napisała do tego mężczyznę, żeby już nie esemesował.)	<i>Esesesować</i> – slovo přejaté, popoštěné, od <i>SMS</i> – systém posílání krátkých textových zpráv, <z angličtiny: <i>Short Message Service</i> > (Słownik PWN, str 852) ⁴⁴ . V polském jazyce se také používá varianta <i>smsować</i> . Výraz používaný běžně i v češtině v hovorové mluvě také v češtině, jedná se o posílání zpráv. Můžeme použít: <i>přestal esemeskovat</i> . Jiný ekvivalent: <i>že by už nepsal</i> .	esemeskovat (A napsala mu, aby jí už přestal esemeskovat.)

⁴⁴ *Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 852.

<p>W moim małżeństwie jest „git.”</p>	<p><i>git</i> = super, pohoda, fajně <z němčiny <i>gut</i>, <i>dobry</i>, <i>dobrze</i>'> (Słownik PWN, str. 325)⁴⁵.</p> <p>'<i>git</i>' z <i>francouzštiny</i> <i>coś/ktoś jest git</i> (Słownik polszczyzny potocznej PWN, str. 265)⁴⁶.</p> <p>Cizí slovo, přejaté. Znamená, že je něco to perfektní, bezchybné, bezvadné, nemůžeme tomu nic vytknout.</p>	<p>Moje manželství je bezchybné.</p>
<p>VIDEO II</p>		
<p>Więc możemy sobie wyobrazić, co dzieje się pod tą naszą kopułą</p>	<p>Slovní spojení ve významu <i>pod naši nebeskou bání, na našem světě, na naší zeměkouli</i></p>	<p>Můžeme si tedy představit, co se asi děje pod tou naší nebeskou bání.</p>
<p>łapać</p> <p>(Nie wiem, kochani, czy łapiecie ten potworny dramat.)</p>	<p><i>łapać</i> = chytat, lapat (Polsko-český slovník, str. 492)⁴⁷.</p> <p>Velmi hovorové, velmi módní, skoro až mládežnický slang.</p>	<p>uvědomovat si</p> <p>(Nevím drazí, jestli si uvědomujete toto velké drama.)</p>
<p>odpalasz</p> <p>(Co jakaś nowa konferencja, odpalasz, lajkujesz, komentujesz.)</p>	<p>Typický slang.</p> <p>Konkrétní slovíčko přeložím jako: <i>startovat</i>, aby věta dávala v češtině smysl a její význam nebyl překroucen.</p>	<p>startuješ</p>

⁴⁵ *Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 325.

⁴⁶ ANUSIEWICZ J., SKAWIŃSKI J., *Słownik polszczyzny potocznej PWN*, Wydanie trzecie, Warszawa-Wrocław, Wydawnictwo naukowe PWN, 2000, str. 265.

⁴⁷ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 492.

lajkujesz	Slang. Popolštěné anglické slovo: <i>like</i> , které znamená <i>mít rád</i> V češtině se <i>lajkovat</i> také používá. Když někomu například <i>lajknu</i> fotku, znamená to, že se mi líbí.	lajkuješ
skucha (Po kilku latach znowu, skucha!)	Hovorové slovo. Někdø například zamířil, vystřelil ale netrefil. Možnosti: <i>omyl, chyba, krach, kiks, průser</i> .	mimo (Po několika letech znovu, mimo!)
net (z porannego sprawdzania neta)	Zkráceně internet. Přeložíme také jako <i>net</i> .	net
VIDEO III		
kumpele	Množné číslo od slova <i>kumpela</i> (ženský rod) původně od slova <i>kumpel</i> – dobrý kolega, přítel, (Słownik polszczyzny potocznej, str 159) ⁴⁸ . <i>kumpel – kumple</i> = kámoši <i>kumpela – kumpele</i> = kámošky Hovorový slangový výraz.	kámošky
Siedzi na fejsie.	V češtině použijeme raději: <i>je na fejsu, je na facebooku</i> ; ale mohlo by být i: <i>sedí u facebooku</i> .	Sedí na fejsu.
VIDEO IV		

⁴⁸ ANUSIEWICZ, J., SKAWIŃSKI, J., *Słownik polszczyzny potocznej*, Wydanie trzecie, Warszawa-Wrocław, Wydawnictwo naukowe PWN, 2000, str. 159.

sorry (Za dužo tracę, sorry.)	Anglické slovíčko <i>sorry</i> , který znamená <i>omlouvám se, promiň</i> , ponechávám nepřeložený, protože se více hodí do kontextu a smyslu výpovědi. Dnes ho běžně používáme v hovorové české mluvě.	Sorry (Příliš na tom prodělávám, sorry.)
MÓDNÍ SLOVA NEBO SLOVNÍ SPOJENÍ, STYLISTICKY PŘÍZNAKOVÁ, POUŽITÁ ZA ÚČELEM ZATRAKTIVNĚNÍ TEXTU		
VIDEO I		
generować (generowanie wszystkiego, co we mnie najlepsze)	«wytwarzać lub powodować coś» <něm. <i>generieren</i> , za ang. <i>generate</i> ; po formální stránce z lat. <i>genero</i> ‘rozšiřovat rod’, od <i>genus generis</i> ‘rod’> (Słownik PWN, str 319) ⁴⁹ . Vzbudit, vydobýt, generovat, vygenerovat, vyprodukovat. Z kontextu věty vyplývá, že přednášející zde mluví o obrácení (k Bohu).	vzbudit
być zaprojektowany do czegoś (Do niego jestem zaprojektowany, do życia według pierwszego przykazania.)	<i>zaprojektować</i> znamená: <i>navrhnout, naplánovat, projektovat</i> (Polsko-český slovník, str. 629) ⁵⁰ .	K tomu jsme byli povoláni.
zogniskować siły na czymś	Možné varianty: <i>soustředit, zcentralizovat</i> <i>Soustředit.</i>	soustředit,

⁴⁹ Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami PWN, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str 319.

⁵⁰ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 629.

<p>(Nawracanie się jest nieustannym wracaniem do całkowitego zogniskowania wszystkich swoich sił na Nim (Bogu). Aby On był dla mnie najważniejszy.)</p>		
<p>Oglądając godzinami telewizor, oglądając godzinami internet, siedząc w gazetach, karmią się ludzką mądrością.</p>	<p>Věta plná přechodníků. V běžné české řeči se používá <i>sedím u televize, internetu</i>, takže bych to takto přeložila. Sedět v novinách není tak běžné, tak často se s tím neseškávám. Tady bych polské slovo nahradila v češtině úplně jiným slovem: <i>čtení, pročitání</i>.</p>	<p>Celé hodiny sezením u televize, u internetu, pročitáním novin, sytí se lidskou moudrostí.</p>
<p>wkalkulowane (To znaczy, że maogłądać rzeczywistość perspektywy Bożego Serca, z perspektywy Bożego wzroku, z perspektywy Bożego Słowa, które jest wkalkulowane w nasze słuchanie Jego głosu w naszych sercach.)</p>	<p><i>wkalkulować</i> «wliczyć coś w koszty» «uwzględnić coś w swoich planach, w ocenie czegoś itp.» <i>Słownik języka polskiego PWN (strona internetowa)</i>⁵¹. zakalkulovat, započítat (<i>do čeho</i>) (Polsko-český slovník, str. 514)⁵². Varianty: <i>zakotvit, zakořenit, zohlednit, obsaženo, zabudováno</i>.</p>	<p>(vynechám) (To znamená, že má vidět realitu z perspektivy Božího srdce, z perspektivy Božího pohledu, z perspektivy Božího Slova, které je v</p>

⁵¹ Słownik języka polskiego PWN [online], Cit. 15. 12. 2021. Dostupné z <<https://sjp.pwn.pl/sjp/wkalkulowac;2536727.html>>.

⁵² OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str 514.

	Vzhledem k celé větě jsem slovo <i>wkalkulować</i> jsem vypustila.	každém z nás, když nasloucháme Jeho hlasu v našich srdcích.)
nauczają pod interesy (Nauczają pod interesy tych, którzy wykorzystują religie, aby ugrać coś co jest ważne dla nich.)	<i>robić coś pod interesy kogoś</i>	vyučují v zájmu těch
ugrać coś	Od slova <i>grać</i> – hrát (Polsko-český slovník, str 305) ⁵³ . <i>Sjednat, smluvit.</i> Význam vychází z kontextu věty.	sjednat
poprawność polityczna	Ekvivalent v češtině.	politická korektnost
kwestia finansów	Situace, o které je řeč, se týká financí, peněz.	otázka peněz
w sumie (W sumie i tak co trzeci Polak wygląda jak pączek.)	<i>celkem, celkově</i> Netýká se to však ceny zboží, ale do češtiny překládám jako <i>konec konců</i> , protože význam slova pak zapadá do kontextu.	celkově
wyglądać jak pączek	<i>Okrągłutki jak pączek w maśle.</i> (Słownik polszczyzny potocznej, str 34) ⁵⁴ .	vypadat jak bečka

⁵³ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str 305.

⁵⁴ ANUSIEWICZ J., SKAWIŃSKI J., *Słownik polszczyzny potocznej PWN*, Wydanie trzecie, Warszawa-Wrocław, Wydawnictwo naukowe PWN, 2000, str. 34.

(W sumie i tak co trzeci Polak wygląda jak pączek.)	Přirovnání pro člověka, který je obézní. Módní, lehce hovorové slovo.	
zszokowani generalnie	S tímto módním, hovorovým slovem se v polském jazyce setkáme velice často. <i>generalnie</i> – obecně, generálně (Polsko-český slovník, str. 602) ⁵⁵ . Nebo také: úplně, naprosto, totálně.	totálně v šoku
i wszystko wracało do normy	Módní, lehce hovorové slovo.	všechno se vrátilo do normálu
Reżyseruj tak każdy dzień.	Doslovný překlad. Význam je jasný.	„Režíruij každý den“
znieruchomiałem, sparaliżowało mnie	znehybněl jsem/ztuhl jsem, jako bych byl ochrnutý/nemohl jsem se pohnout	nemohl jsem se pohnout
A dzieci, rewelacja.	<i>Rewelacja</i> – slovo přejaté z angličtiny: <i>revelation</i> – objev (Słownik PWN, str. 804) ⁵⁶ . Něco, co je zaskakující, <i>wow, super!</i>	A děti? Pecka!
zamanifestować się (Żeby królestwo Boże potężnie	<i>manifestować</i> – z latiny – <i>manifesto</i> « dávat veřejně najevo svoje pocity a přesvědčení, způsobem poutajícím pozornost » (Słownik PWN, str. 576) ⁵⁷ .	projevit se (Aby se v mém srdci

⁵⁵ OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 602.

⁵⁶ *Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami*, PWN, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 804.

⁵⁷ *Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami*, PWN, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 576.

zamanifestowało się w moim sercu)	Cizí slovo, přejaté. Nejlépe bych přeložila jako: <i>Aby se v mém srdci projevilo Boží království.</i>	projevilo Boží království.)
kolokwialna sytuacja	Hovorové, neformální, běžně užívané slovní spojení týkající se slova <i>kolokvium</i> (<i>zkouška na vysoké škole</i>). Z angličtiny <i>colloquial</i> . (Slovník PWN, str. 472) ⁵⁸ . Hovorové slovní spojení.	závažná situace
Jak jechal do pracy, to sobie podśpiewywał modląc się o przyjście Ducha Świętego.	<i>podśpiewywać sobie</i> – zpívat si, notovat si Expresivní vyjádření. Nejedná se tady o broukání si nějaké melodie nebo písničky. Muž, o kterém otec Dominik mluví, si pouštěl v přehrávači auta křesťanské písně k Duchu svatému, aby se s jejich pomocí, a zpěv, k němu modlil. Musím se zde ještě vyhnout přechodníku.	Během jízdy do práce si zpíval a modlil se za příchod Ducha svatého.
VIDEO II		
praktycznie rzecz biorąc	prakticky vzato, v podstatě	prakticky vzato
zreflektować (Zreflektować to, czy my znamy Jezusa.)	<i>zreflektować</i> – přivést k rozvaze, rozumu (Polsko-český slovník, str. 683) ⁵⁹ . Přeložila bych jako: <i>zamyslet se nad tím, jestli Ježíše opravdu známe.</i>	zamyslet se Zamyslet se nad tím, jestli Ježíše opravdu známe.
zresetować	<i>zresetovat, resetovat, obnovit</i>	zresetovat

⁵⁸ *Slovník wyrazów obcych z przykładami i poradami*, PWN, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021, str. 472.

⁵⁹ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 683.

(zresetować swoje serce)	Hovorové a módní slovo.	
interwencja (policjanci, którzy mówią o nieprawdopodobnej ilości interwencji)	<i>interwencja</i> – slovo pocházející původně z latiny <i>interventio</i> , z angličtiny <i>intervention</i> – zásah, intervence (Słownik PWN, str. 406) ⁶⁰ . Mohla bych ponechat v převzaté z cizího jazyka podobě, ale zde se klidně hodí přesný překlad.	zásah
przemoc domowa	<i>przemoc</i> – násilí (Polsko-český slovník, str. 159) ⁶¹ . Týká se aktuálního společenského tématu, proto řadím do skupiny módních slov.	domácí násilí
Wyrzucam, co jest fałszywym kodem, czyli że modlitwa jest dodatkiem do mojego dnia.	Nemohu přeložit doslovně slovní spojení <i>falešný kód</i> . Nedávalo by to smysl a bylo by to nesrozumitelné pro diváka. Módní slovo, metafora.	Zbavuji se této lži, že modlitba je pouze dodatek k mému dni.
VIDEO III		
prościutka	Lehce expresivní zdrobňelina od přídavného jména <i>prosty</i> (<i>człowiek</i>), obyčejný, jednoduchý, Možné varianty výrazu <i>prościutki</i> : <i>jednoduchý, nekomplikovaný, prostý, prostinký</i> (Polsko-český slovník, str. 140) ⁶² .	prostinká

⁶⁰ *Słownik wyrazów obcych z przykładami i poradami*, PWN, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe, 2021, str. 406.

⁶¹ *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Karel Oliva, Praha 1999, str. 159.

⁶² OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 140.

<p>Czy nie znudziłem się moim Bogiem.</p>	<p>Ve významu: začalo mě to s Bohem nudit, omrzel se mi, omrzel mě Bůh, přestal mě bavit.</p> <p>Hovorové a dá se říci provokativní slovo.</p> <p>Přednášející mluví o situaci, kdy křesťan, aspoň trochu praktikující, začne mít tak zvané období krize, kdy pro něj začíná být modlitba rutinou, už ho nebaví dodržovat příkázání, celkově žít a růst v duchovním životě.</p> <p>Přeložím co nejpřirozeněji pro cílový jazyk.</p>	<p>Jestli mě už náhodou Bůh neomrzel.</p>
<p>A w końcu znowu dostaje ochłapy czasu.</p>	<p><i>ochłap – hanlivé: mizerný kus masa, zbytek masa</i> (Polsko-český slovník, str. 667)⁶³.</p> <p><i>zbytek</i> (mého/našeho) <i>času</i>. Celý den dělám všechno možné, a chvíli na modlitbu, setkání s Bohem, oddalují, až mi zbude pro něj velice málo času.</p> <p>Jedná se o hovorové, expresivní slovo.</p> <p>Zvolila jsem: <i>a nakonec mi na něj zbude jen trocha času</i>. Aby věta po překladu zněla co nejpřirozeněji.</p>	<p>A nakonec mi na něj zbude jen trocha času.</p>
<p>On nie zasługuje na ochłapy czasu.</p>	<p>Expresivní, hovorové slovo.</p>	<p>On si nezaslouží zbytky mého času.</p>

⁶³ OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/A-Ó*, Praha, Akademie věd České republiky, 1999, str. 667.

VIDEO IV		
Blyskotki, które non stop reklamują nam w telewizji.	<i>non stop</i> – z angličtiny: <i>bez přestání, neustále</i> Hovorové.	Cetky, které se nám v reklamách nabízejí.
plazma (Coraz większą plazmę.)	Hovorový výraz. Celý název je <i>telewizor plazmowy</i> . Nemohu užít slova plazma, protože v češtině je toto slovo užíváno spíše v medicíně. Název plazmová televize je příliš dlouhý. Buď použiji slovo <i>televize</i> nebo hovorově <i>plazmovka</i> .	plazmovka
Przyszedliśmy odpajkować kolejny obowiązek mszy.	Aby výpověď zněla přirozeně a byla pochopitelná, vypustím <i>mše</i> a dodám <i>další</i> . Může být <i>odškrtnout</i> nebo <i>odfajfknout</i> další povinnost.	Přišli jsme si odpajfknout další povinnost.
degenerował się (I jak wrócił, to po prostu non stop flaszką, flaszką, flaszką, żeby zapić to wszystko; degenerował się.)	Degenerovat se je zde myšleno jako: upadat na dno, ničít se, scházet z dobré cesty.	ničil se
flaszką, flaszką, flaszką	Hovorové, expresivní.	jedna flaška, druhá, třetí

<p>zdołować (kogoś)</p>	<p>Hovorové expresivní slovo. Přesný význam je: <i>zmlátit někoho, ukázat mu, kde je jeho místo. Zdeptat ho, způsobit, že upadne do depresí.</i></p> <p>Mluvíme předně o psychickém stavu osoby.</p>	<p>zdeptat</p>
<p>epizod (jest taki epizod w Ewangeliu)</p>	<p>Z anglického jazyka – <i>episode</i> – událost, situace nebo období v životě nějakého člověka, které je něčím významné. (Oxford Advanced Learner's Dictionary, str. 513)⁶⁴.</p> <p>Mohli bychom to také chápat jako krátkou událost, příběh.</p> <p>Přednášející zmíněné slovo použil v módním významu spojovaném s TV seriály.</p> <p>Vlastně je to neosémantismus (sémantický neologismus).</p>	<p>událost</p>

⁶⁴ HORNBY, A. S., *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, 7.vyd., USA Oxford University Press, 1997, str. 513.

6. Závěr

Cílem této práce bylo vytvoření co nejvhodnějšího překladu mluveného slova vybraného audiovizuálního materiálu do podoby titulků k samotným videím, kterými se pro tento účel staly čtyři záznamy kázání z katolických rekolekcí, jejichž autorem byl kněz, P. Dominik Chmielewski SDB. Zaměřuji se zde hlavně na proces dopracování se k výslednému překladu, přičemž rozebírám různé problematická slovní vyjádření a větné konstrukce.

V jednotlivých kapitolách se postupně věnuji celkovému popisu vybraného materiálu, charakteristice mluveného slova přednášejícího a také zmiňuji několik typických či problematických slov a vět. Většinu mé práce pak tvoří tabulka, která se nachází konkrétně v páté kapitole a je rozdělená podle slovních oblastí a tematických okruhů s originály, komentářem a mým výsledným, jak možno nejvhodnějším překladem. Během samotného překládání jsem zjistila, že se za tím vším skrývá celá řada více či méně složitých překladových otázek, někdy i těch, které si samy říkají o jejich vypuštění. K tomu neustále přibývající nová vyjádření, často až zaskakující, netradiční v promluvě katolického kněze, který nešetří rovněž s širokým popisováním různých osob, událostí i věcí. Většina církevních termínů a teologických názvů pro mě byla známou, ale s mnohými například frazeologismy a přirovnáními jsem se setkala poprvé. Extrémní skoky z různých úrovní jazyka a jazykových oblastí jsou v mluvě uvedeného přednášejícího také typická.

Zásadním pro tuto práci překladatele je pochopení mluveného textu a překladatel by měl být v tomto směru velice kreativní. Zde jsem také využila možnost poradit se s rodilými mluvčími, kteří mají s tématem těchto videí zkušenosti.

Po ne příliš jednoduchém procesu překládání jsem dospěla k nejlepším možným výsledkům, koncovým překladům, které mají sloužit jako titulky k výše uvedenému audiovizuálnímu překladu.

Tato práce by mohla posloužit všem nadšeným překladatelům, tlumočnickům, které daná tematická oblast zajímá, a nejen jim, jelikož slovní zásoba obsažená v práci se týká ne pouze církevních a teologických termínů, ale i jiných různých témat, například moderní současné mluvy.

Psaní této práce mě velice obohatilo a přispělo k dalšímu rozšíření slovní zásoby, která se jistě bude hodit i do budoucna.

7. Streszczenie

Praca ta skupia się na kwestii przekładu audiowizualnego konkretnie czterech nagrań kazań polskiego katolickiego księdza Dominika Chmielewskiego SDB. Celem pracy jest jak najlepsze przełożenie tekstu mówionego wybranego materiału audiowizualnego na formę napisów do samych filmików bez naruszania znaczenia lub wagi wypowiedzi mówionych. W tym celu wybrałam czere filmiki kazań z katolickich rekolekcji autorstwa księdza ks. Dominik Chmielewskiego SDB.

W poszczególnych rozdziałach znajduje się bardziej szczegółowy opis wybranego materiału audiowizualnego, charakterystyka wypowiedzi prowadzącego, wybór typowych słów, które można przyporządkować do poszczególnych grup, takich jak frazeologia, słowa potoczne czy współczesna nowoczesna mowa. W drugim rozdziale opisuję filmy jako całość, ich przeznaczenie, okoliczności powstania i dla kogo mogą być odpowiednie. Rozdział trzeci zawiera charakterystykę mowy mówionej oraz przykłady wyrażeń werbalnych, które są typowe dla wspomnianych filmów. Czwarty rozdział dotyczy wyrażeń, zdań, słów, które sprawiły mi problem podczas tłumaczenia i musiałam się na nich dłużej zatrzymać. Piąty rozdział, który jest najbardziej rozbudowany zawiera tabelę, w której znajduje się zawsze oryginał, moje komentarze i końcowe tłumaczenie.

W pracy jest możliwe zobaczyć bogate słownictwo P. Dominika, które ma zasięg w różnych dziedzinach, i które z pewnością zostało wybudowane podczas studiów, nielicznych podróży zagranicą związanych z nawiązywaniem kontaktów, i jego działalności pastorałcyjnej opartej na funkcji osoby duchowej. W jego mowie możemy znaleźć duże kontrasty. Wiele "pięknych" słów literackich i napreciw nim typowe wyrażenia, slangowe, emocjonalne i przygnębiające.

Praca ta mogłaby służyć wszystkim tłumaczom, którzy są zainteresowani danym obszarem tematycznym i nie tylko tym z dziedziny teologii, ale na przykład co dotyczy dzisiejszego współczesnego języka.

Pisanie tej pracy ogromnie wzbogaciło mnie i przyczyniło się do dalszego rozszerzenia słownictwa, które z pewnością przyda mi się w przyszłości.

8. Bibliografie

1. ANUSIEWICZ J., SKAWIŃSKI J., *Słownik polszczyzny potocznej*, Wydanie trzecie, Warszawa-Wrocław, Wydawnictwo naukowe PWN, 2000. ISBN 83-01-11930-6.
2. *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih): český ekumenický překlad*. 16.vyd. (7., opr. vyd.). Přeložil Miloš BIČ, přeložil Josef Bohumil SOUČEK, přeložil Jindřich MÁNEK, Praha: Česká biblická společnost, 2008. ISBN 978-80-85810-80-6.
3. BUGEL, W., *Příruční polsko-český slovník teologického názvosloví*, 1.vyd., Olomouc, Refugium, 2000. ISBN 80-86045-56-0.
4. *Filozofický slovník*, 2.vyd., Praha, Nakladatelství Svoboda, 1976.
5. HORNBY, A.S., *Oxford Advanced Learn's Dictionary*, 7.vyd., USA, Oxford University Press, 1997. ISBN 978-0-19-4316064.
6. KOWALSKÁ, F., *Deníček Boží milosrdenství v mé duši*, 2.upr. vyd., Přeložil Jiří HRDÝ, Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-269-5.
7. LOTKO, E., *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*, 1.vyd., Ostrava, Profil, 1986.
8. OLIVA, K. *Polsko-český slovník I/A-Ó*, 2.vyd., Praha, Akademie věd České republiky, 1999. ISBN 80-200-0728-8.
9. OLIVA, K. *Polsko-český slovník II/P-Ž*, 2.vyd., Praha, Akademie věd České republiky, 1999. ISBN 80-200-0728-8.
10. *Pismo święte Starego i Nowego Testamentu, Biblia tysiąclecia*, Wydanie piąte. Poznań: Wydawnictwo Pallottinum, 2020. ISBN 978-83-7014-700-6.
11. QUITT, Z., KUCHARSKÝ Pavel, *Česko-latinský slovník starověké a současné latiny*. 1.vyd., Praha, Státní pedagogické nakladatelství, 1992. ISBN 80-04-16903-1.
12. *Słownik wyrazów obcych PWN z przykładami i poradami*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021. ISBN 978-83-01-15900-9.
13. *Słownik frazeologiczny PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021. ISBN 978-83-01-14481-4.
14. *Słownik synonimów PWN*, Wydanie 1, Warszawa, Wydawnictwo naukowe PWN, 2021. ISBN 978-83-01-20547-8.

15. SOUČEK, J. B., *Řecko-český slovník k Novému zákonu*, 2.vyd., Praha, Ústřední církevní nakladatelství Kalich, 1973.

9. Internetové zdroje

1. Pierwszy dzień rekolekcji wielkopostnych w Aninie z ks. Dominikiem Chmielewskim SDB. Niedziela, 14 marca 2021. Godz. 18.00. [online], Cit. 5. 10. 2021. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=w_oJZrA0RSY>.
2. Drugi dzień rekolekcji wielkopostnych w Aninie z ks. Dominikiem Chmielewskim SDB. Poniedziałek, 15 marca 2021. Godz. 18.00. [online], Cit. 8. 10. 2021. Dostupné z <<https://www.youtube.com/watch?v=r1wAipUPaUs>>.
3. Trzeci dzień rekolekcji wielkopostnych w Aninie z ks. Dominikiem Chmielewskim SDB. Wtorek, 16 marca 2021. Godz. 16.30. [online], Cit. 9. 11. 2021. Dostupné z <<https://www.youtube.com/watch?v=tyub84pn9iQ>>.
4. Czwarty (ostatni) dzień rekolekcji wielkopostnych w Aninie z ks. Dominikiem Chmielewskim SDB. Środa, 17 marca 2021. Godz. 18.00. [online], Cit. 15. 11. 2021. Dostupné z <<https://www.youtube.com/watch?v=4dRtekH0W0E>>.
5. INTERNETOWA LITURGIA GODZIN [online]. Konferencja episkopatu Polski i Wydawnictwo Pallottinum, Cit. 25. 2. 2022. Dostupné z <https://brewiarz.pl/ii_22/1802p/nieszpory.php3>.
6. Latinský slovník.latinsky.cz [online], Cit. 4. 12. 2021. Dostupné z <<http://latinsky-slovník.latinsky.cz/>>.
7. Mariini bojovníci [online], Cit. 15. 12. 2021. Dostupné z <<https://www.facebook.com/pages/category/Catholic-Church/Mariini-bojovni%C3%ADci-102141288708618/>>.
8. Słownik języka polskiego PWN [online], Cit. 15. 12. 2021. Dostupné z <<https://sjp.pwn.pl/sjp/wkalkulowac;2536727.html>>.
9. Glosbe Slovník polštino-čeština [online] Cit. 15. 12. 2021. Dostupné z <<https://cs.glosbe.com/pl/cs>>.
10. WIKIPEDIE, Otevřená encyklopedie [online], Cit. 4. 12. 2021. Dostupné z <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Chaldea>>.
11. Wolny wielojęzyczny WIKISŁOWNIK [online], Cit. 25. 4. 2021. Dostupné z <<https://pl.wiktionary.org/wiki/%D7%99%D7%93%D7%A2>>.
12. Wolny wielojęzyczny WIKISŁOWNIK [online], Cit. 25. 4. 2021. Dostupné z <<https://pl.wiktionary.org/wiki/cognosco>>.

Anotace:

Autorka: Kristýna Filáková

Název bakalářské práce: Problematika audiovizuálního překladu na materiálu přednáškových videí

Anglický název práce: The Issue of Audiovisual Translation on the Material of Lectures Videos

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Jeništa, Ph.D.

Počet znaků: 66 627

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 27

Klíčová slova: překlad, videa, slovní spojení, výrazy, kázání, čeština, polština, P. Dominik Chmielewski

Tato práce je zaměřena na překlad čtyř audiovizuálních záznamů kázání P. Dominika Chmielewského SDB, polského katolického kněze. Cílem práce je co nejlépe přeložit mluvený text do podoby titulků bez narušení smyslu nebo významu vypovězených myšlenek. V jednotlivých kapitolách se nachází bližší popis vybraného audiovizuálního materiálu, charakteristika projevu přednášejícího, výběr typických slov, která jdou přiřadit do jednotlivých skupin. Poslední kapitola obsahuje tabulku s originály zaznamenanými z jednotlivých videí, jejich rozřazení, můj komentář a vysvětlení a konečný překlad výrazů/vět.

Key words: translation, videos, phrases, expressions, sermons, czech, polish, P. Dominik Chmielewski

This work is focused on to translation od four audio-visual recordings of sermons by DominikChmielewski SDB, a polish catholic priest. The aim of the thesis is to translate spoken text into subtitles as best as possible, without disturbing the meaning or significance of the spoken ideas. The individual chapters contain a more detailed description of the selected audiovisual material, the characteristic of the lecture's speech, a selection of the typical words that can be assigned to individual groups. The last chapter contains a chart with the original words from the individual videos, their order, my commentary and explanation, and the final translation of the expressions/sentences.